

BOOKS RECEIVED

WWF Conservation Yearbook 1985/86. (Ed. Cassandra Phillips) WWF Information and Education Division. Printed by Gessler, S.A. Sion, Switzerland. 1—587. USDol. 18.50.

Rok 1986 zamyka 25-lecie istnienia Światowego Funduszu Ochrony Przyrody, największej dziś na świecie nierządowej organizacji tego rodzaju. Od początku swego istnienia (1961) WWF przeznaczył ponad 110 milionów dolarów na finansowanie ponad 4000 projektów badawczych prowadzonych w 130 krajach świata. Osiemnasty z kolei Yearbook jest sprawozdaniem z działalności WWF w latach 1984—85. Równocześnie jest to fascynujący przegląd zagrożeń środowiska naturalnego i najnowszych trendów w teorii i praktyce jego ochrony na wszystkich kontynentach.

Znaczna część zadań finansowanych przez WWF dotyczy rozpoznania zagrożeń i możliwości ochrony elementów natury, przy czym szczególnie nacisk kładziony jest na działania ochronne prowadzone nie wbrew oczekiwaniom społecznym, ale zgodnie z nimi. Wiele projektów ma za cel rozpoznanie wartości ekonomicznych zagrożonych gatunków czy terenów, np. poszukiwanie nowych roślin o znaczeniu farmakologicznym (Ameryka Południowa), czy ochrona dziko rosnących gatunków drzew mango (*Mangifera*), stanowiących potencjalny materiał wyjściowy do hodowli nowych odmian (Borneo), i in.

W działaniach na rzecz ochrony przyrody duże znaczenie ma informowanie i edukacja społeczeństw, zwłaszcza w krajach rozwijających się, a następnie regulacja statusu prawnego zagrożonych gatunków i obszarów. Wśród awangardowych rozwiązań WWF w tej dziedzinie wymienić można Rezerwat Ekologiczny Cotacachi-Cayapas w Ekwadorze, oddany pod zarząd indiańskiego plemienia Cayapas. Jest to udana próba łączenia ochrony przyrody z ochroną etnicznej odrębności prymitywnych kultur w Ameryce Środkowej.

Przy tworzeniu nowych parków, rezerwatów i obszarów chronionych poważnym problemem jest często sprzeciw ludności tubylczej. Wszędzie tam WWF stara się znajdować takie rozwiązania, aby nowo utworzone parki nie były nimi tylko z nazwy, podlegając nadal nielegalnemu użytkowaniu, kłusownictwu, wypasaniu, itd. O wielkiej niekiedy pomysłowości w zakresie kształtowania opinii publicznej może świadczyć przykład rezerwatów lasów tropikalnych w Nowej Gwinei. Okoliczną ludność nauczono tam metod hodowli motyli tropikalnych. Sprzedaż tych motyli na chłonnych rynkach światowych stanowi obecnie główne źródło dochodów ludności, pozbawionej możliwości użytkowania chronionych lasów.

W Yearbook 85/86 opisano bez mała 400 projektów realizowanych przez WWF w latach 84—85, przy większości opisów zamieszczono piękne fotografie. Treść książki najkrócej charakteryzuje motto do niej: „Nowa etyka, obejmująca rośliny i zwierzęta na równi z ludźmi, jest konieczna, aby społeczeństwa ludzkie żyły w harmonii ze światem natury, od którego zależy ich przeżycie i dobrobyt”.

Bogumiła Jędrzejewska